WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 114. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 17-го ЧЕРВНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 17, 1958 No. 114. VOL. LXV.

ЗАТРИМКА В СХІДНИХ І ПІВДЕННИХ ПОРТАХ ВНАСЛІДОК СТРАЙКУ ІНЖЕНЕРІВ

Ню Йорк. — Із настанням дня 16-го червня у всіх портах Східнього побережжя і в портах на півдні почався страйк Асоціяції Морських Інженерів, внаслідок чого буде затримка в русі кораблів. — Страйк почався тому, що не вдалося прийти до порозуміння в справі відновлення контракту між спілкою інженерів і власниками 448 американських пасажирських і товарових кораблів. Переговори мають продовжуватися по полудні 16-го червня в Ню Йорку, але представник спілки інженерів заявив ще перед початком страйку, що його спілка керується засадою, що „немає праці, коли нема важного контракту". В першому і другому днях той страйк не матиме впливу на жадні більші американські пасажирські кораблі, бо корабель „Америка" прибуває до порту аж в середу (18 червня), а другий більший корабель „Конституція" припливає в п'ятницю (20 червня). Спілка Інженерів нараховує 1,700 членів. Її представники переговорюють із представниками 43-ох корабельних компаній, які є репрезентовані Американським Морським Інститутом. З кінцем 15-го червня скінчилися були також контракти двох інших робітничих спілок — Нешенел Мерітайм Юніон і Амерікен Радіо Ассосієйшен, але страйк виник внаслідок того, що не вдалося дійти до порозуміння між спілкою інженерів та власниками кораблів, бо ті інші спілки частинно прийшли до порозуміння, а частинно продовжують переговори. Досі ще не є відомо, яке велике число кораблів матиме спізнений відплив з портів вже в першому дні страйку. Страйк інженерів може поширитися тим способом, що інші робітничі спілки, які працюють в портах, можуть, на знак солідарности, припинити працю, не хотячи йти до праці через лінію пікетів. І так скарбник 807 Відділу Незалежного Братства Шоферів Томас Гікі заявив, що його члени дадуть всяку можливу допомогу інженерам і не підуть до праці, коли буде лінія пікетів. Голова Нешенел Мерітайм Юніон Джозеф Каррен покищо дав виминаючу відповідь, кажучи, що його спілка шанує завжди лінію пікетів, коли та лінія є леґальна.

Передбачають поважне збільшення особистих прибутків

Вашингтон. — В господарських колах передбачають вже в найближчих місяцях поважне збільшення особистих прибутків американців, що буде могутньою зброєю в боротьбі проти господарської знижки, хоч би навіть число безробітних не дуже зменшувалося. Збільшення особистих прибутків станеться тому, що Конгрес ухвалив збільшення платень для військовиків, поштових урядовців і всіх федеральних урядовців, вже від 1-го січня цього року. Ці більші суми долярів в руках урядовців вже в липні цього року збільшать бух в економіці країни, бо буде продана більша кількість товарів.

В травні індекс промислової продукції становив 127 %

Вашингтон. — Рада Федеральної Резерви повідомляє, що індекс промислової продукції в травні ц. р. збільшився на один відсоток по раз перший від жовтня минулого року, і становив 127% в порівнянні з роками 1947—1949, коли той індекс встановлено було на 100. В квітні ц. р. цей індекс виносив 126%, бо він зменшувався впродовж попередніх 8-ох місяців, виносивши 145 в серпні минулого року. Одночасно статистичне бюро департаменту праці повідомляє, що число безробітних, які мають право на безробіття, зменшилося на 65,300 осіб впродовж тижня, який скінчився 31-го травня, і внаслідок цього число забезпечених від безробіття безробітних зменшилося до 2,-827,000, що є найнижчим числом від тижня, який кінчався 4-го січня ц. р.

Президент проектує створити Федеральну Авіяційну Агенцію

Вашингтон. — Президент Айзенгавер вислав 13-го червня ц.р. до Конґресу окреме звернення, в якому пропонує зорганізувати окрему Федеральну Авіяційну Аґенцію, яка дбала б про безпеку в повітряних просторах. Ця аґенція об'єднувала б цивільні й військові функції, і вона була б тією інституцією, про яку згадувалося вже на авіяційній підкомісії при Сенатській Комісії Закордонної і Внутрішньої Торгівлі, що її очолює сенатор А. С. Майк Монроні. Президент просить Конґрес, щоб ухвалив законопроєкт про створення цієї аґенції ще на цій сесії, але в конгресових колах сумніваються в цьому, хібащо був би сильний натиск в цьому напрямку на членів Конґресу, щоб скоро вирішили цю справу, таку важливу для безпеки громадян цієї країни, як це виявили дві нові катастрофи пасажирських літаків із військовими джетами.

В АМЕРИЦІ

● **Лікар д-р Едвін П. Джордан** пише в щоденнику „Ворлд Телеграм", що немає жадного ліку на поріст волосся, бо якби такий існував, то він сам не ходив би лисим. Волосся випадає деколи і жінкам, головним чином після породів, але воно пізніше знову відростає. Деякі люди лисіють, бо їх батьки або діди були лисими. Є різні причини лисіння, але покищо немає ліку проти цього.

● **Товариство „Великі Брати"** (Біґ Брадерс) засновано в 1904 році, коли суддя закликав чоловіків опікуватися тими хлопцями, які не мають батьків. Тоді зголосилося було 40 членів в Ню Йорку, нині їх є 1,000 в тому місті, а в цілій країні 35 відділів із 10,000 членами. Голова цього товариства в Ню Йорку Джеймс МекКарті оповідає, як він виховував сироту юнака, який після обіду в ресторані намовляв його до втечі, „бо кельнер нас не бачить".

● **Департамент скарбу** повідомляє, що в перших трьох місяцях цього року він продав золота закордонним урядам на суму 377,400,000 долярів. Найбільше продано Англії, яка закупила золота на суму 300 мільйонів долярів. Чужі уряди мають право купувати золото від американського уряду.

● **Армія, фльота і летунство** відослали до фабрик, які працюють для оборони країни, 2,300 вояків, що відбули тільки найконечніший вишкіл впродовж кількох місяців. Ці вояки — це різні фахівці — інженери, які потрібні в оборонному промислі.

● **На біржі 13-го червня** платили за один фунт стерлінґів коло $2.80; за канадійський долляр — $1.03; швайцарський франк — $0.2334; німецьку марку — 0.2381; бельгійський франк — 0.02; франц. франк — 0.0023; італійську ліру — 0.00161; арґентинські пезі — 0.0239; бразилійські крузейри — 0.0544. Совєтської валюти і валют комуністичних сателітів біржа не нотує.

РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ БОННЕЛЛ ДОМАГАЄТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ АДАМСА

Ворсестер, Масс. — Член Республіканського Крайового Комітету в стейті Массачусетс Ралф Г. Боннелл заявив на передвиборчих зборах, що головний дорадник президента Айзенгавера Шерман Адамс повинен негайно зрезиґнувати з свого становища. Боннелл, постійний прихильник президента Айзенгавера, заявив на стейтових республіканських зборах: „коли б я був Шерманом Адамсом, я пішов би до Президента і сказав, що це була честь і велике відзначення для мене працювати для вас і втішатися вашим довір'ям до мене. Хоч моє сумління є чисте, то я гадаю, що я краще зможу тепер служити країні, коли від'їду до Ню Гемпширу на свою фарму". Шерман Адамс дозволив підприємцеві з Бостону Бернардові Ґольдфайнові платити за себе готелеві рахунки, а також приймав від нього дорогоцінні дарунки — футро для жінки і дорогий килим. Всі члени цієї наради свідомі того, що справа Адамса буде виборчою проблемою під час виборів восени цього року, бо демократи використовуватимуть справу дарунків Президентового дорадника, подібно, як це свого часу робили республіканці, говорячи під час виборчої кампанії про подарунки в роках урядування Гаррі С. Трумана. Два республіканські сенатори Чарлз Е. Поттер і Беррі Голдвотер заявили, що справа Адамса буде великим тягарам для Республіканської партії. Дружина Шерм. Адамса в інтерв'ю з кореспондентом щоденника „Ди Міннеаполіс Трібюн" заявила, що демократичні противники її чоловіка старатимуться собачим цькуванням викинути його з теперішнього становища.

В НЮ ЙОРКУ СТВОРЕНО ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ МАЗЕПИ (ЮКОМА)

Ню Йорк. — Окремий Ювілейний Комітет Мазепи — в скороченні ЮКОМА — створено тут минулої суботи, 14-го травня, на нарадах, що їх скликав Український Конґресовий Комітет. Завданням цього Комітету буде відповідно відзначити та поширити у вільному світі правду про великого Гетьмана України, Івана Мазепу, як символ боротьби України за незалежність від Московії та розчленування російської імперії. Нагоду до цього дає 250-річчя смерти Гетьмана Мазепи, що припадає в наступному, 1959-му році. На голову ЮКОМА обрано проф. Володимира Січинського, а на секретаря д-ра Ярослава Падоха, новообраного головного секретаря Українського Народного Союзу. На заступників голови обрані: ред. Василь Мудрий, проф. Дам'ян Горняткевич і проф. Віктор Доманицький, головний ініціятор відзначення роковин Мазепи, а проф. Сергій Литвиненко обраний на другого секретаря Комітету. Наради Комітету відкрив від імені УКК ред. Василь Мудрий, з'ясувавши при цьому їх ціль. Проводив нарадами проф. Володимир Січинський, що накреслив також загальний плян відзначення роковин Мазепи, пропонуючи створення ряду комісій. Секретарював д-р Я. Падох. Із кільканадцяти запрошених осіб, у нарадах, крім згаданих, взяли ще участь: д-р Матвій Стахів, проф. Москаленко, п-ні Соневицька і ред. А. Драґан.

ОСНОВАНО УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИЙ ІНСТИТУТ ПРИ НТШ

Ню Йорк. — В суботу 14 червня ц.р. відбулись в домівці Наукового Т-ва ім. Шевченка збори поіменно запрошених дійсних і звичайних членів НТШ, на яких, у висліді дискусії, покликано до життя Військово-історичний Інститут при Науковому Товаристві ім. Шевченка. Прийнято детально виготовлений Правильник із 24-х точок, вибрано Дирекцію Інституту та встановлено членський внесок. Цілями Інституту є збирати і зберігати всякі матеріяли, зв'язані з історією українського війська та військової справи, плекати студії історії військової справи в Україні, вивчати військову проблематику, оголошувати висліді своїх студій ітп. Окрема точка Правильника говорить про засоби до цієї цілі. Новообрана Дирекція уконституувалась зараз після зборів у такому складі: голова Інституту: ген. штабу ген Павло Шандрук, заступник — Зенон Стефанів, секретар — Іван Кедрин-Рудницький. Крім них до Дирекції входять: ген. шт. полк. А. Валійський, д-р В. Ґалан, проф. М. Зайців і д-р Калина. Зборами проводив д-р Матвій Стахів.

ПУБЛІКАЦІЙНА КОМІСІЯ УКК РЕКОМЕНДУЄ РЕФОРМУ ВИДАНЬ

Ню Йорк. — Публікаційна Комісія Українського Конґресового Комітету схвалила на своїх нарадах минулої суботи, 14-го травня, рекомендувати злуку обидвох періодичних англомовних публікацій УК-Комітету, "Ukrainian Quarterly" і "Ukrainian Bullletin," в одну відповідно поширену щодо змісту та частішу щодо появи публікацію. Рекомендацію схвалено більшістю голосів. Одним з арґументів такої „фузії" була також необхідність відповідних ощадностей в бюджеті УКК. Крім того схвалено, також більшістю голосів, відповідний, багато вже разів дебатований правильник для Редакційної Колеґії "Ukrainian Quarterly." Обидві ухвали є рекомендацією Комісії для рішальних і екзекутивних органів УКК.

Українці Джерзі Сити подивляють свій новий Народний Дім

Джерзі Сити.—Коло 500 місцевих громадян - українців подивляли минулої неділі, 15 червня, ще незавершену, але вжі імпозантну будівлю свого нового Народного Дому при Фліт і Овкленд вулицях, в якому і для якого відбулося перше віче. Новий Народний Дім у цьому місці, в якому 65 років тому вперше побачила світло денне „Свобода" та яке тому вважається „колискою" Американської України, буде цілком викінчений щойно за три тижні та належатиме до найкращих того роду будівель в країні. Кошти будови та устаткування виноситимуть кругло чверть мільйона дол., з чого приблизно половину призбирано готівкою, поважну гіпотечну позику дав Український Народний Союз, а решту ще дозбирується. Деякі з громадян, побачивши нову будівлю під час недільного віча, збільшили вдвоє і більше свої щедрі пожертви на ту ціль. Віче відкрив голова Дому Михайло Тизьо, а проводив ним один з найбільших ентузіястів та подвижників нового Дому, відомий діяч адв. Марсел Ваґнер. Промовляли, крім названих, члени будівельного Комітету п. Кавочка і п-ні М. Драґан, а від різних прошарків громадян проф. Савчук і п. Попович. Віче започатковано молитвою, яку провів всч. о. Бачинський та молитвою, проведеною всч. о. Сірком закінчено. Обидва Отці виголосили також палкі промови.

ГРЕЦІЯ ЗІРВАЛА ВІЙСЬКОВІ ЗВ'ЯЗКИ З ТУРЕЧЧИНОЮ

АНГЛІЯ ВИСЛАЛА ДОДАТКОВИХ 3,000 ВОЯКІВ НА КИПР.

АНГЛІЙСЬКІ ПАРАШУТИСТИ В ДОРОЗІ НА КИПР
Вояки англійського батальйону парашутистів „Червоний Чорт" вилітають із своєї бази в Абінґдон, Англія, в напрямі на Кипр, із завданням привернути і вдержати на тому острові мир і лад, захитані греццько-турецькими заворушеннями.

Атени. — Греція порвала військові зв'язки з Туреччиною, існуючі за приналежністю обох цих держав до НАТО і вислала військо над турецький кордон, не виключаючи збройної атаки збоку Туреччини. Грецький уряд не оприлюднив про це ніяких інформацій ані коментарів, а лише повідомив уряди в Лондоні й Вашингтоні. 12 грецьких транспортних літаків прилетіли до Ізміру (Смирни) в Малій Азії, де є головна кватира НАТО на південну Туреччину, і привезли відтіль 200 затруднених там греків. Загострення грецько - турецьких взаємин з приводу Кипру є новим послабленням сил Північно-атлантійського пакту (НАТО). — 500 парашутистів із 16-ої парашутної бриґади вже прилетіли на Кипр, і дальших тричі стільки готові відлетіти з своєї бази Алдершот в Англії на названий середземноморський острів в кожній хвилині. Додаткові війська для Кипру становлять три парашутні курені й допоміжні частини з інженерного, сиґнального й медичного корпусів, себто разом коло 3,200 вояків, які скріплять собою 10,000 бойового війська на Кипрі, де цілий військовий гарнізон, разом з допоміжними частинами, становив досі коло 20,000 душ. Поважне скріплення англійського гарнізону на Кипрі вишколеними до негайної бойової дії парашутними військами стоїть у безпосередньому зв'язку з грізною ситуацією однаково на самому Кипрі, як у недалекому Ливані. На Кипрі 15 осіб згинуло протягом останнього тижня у криватих сутичках між греками і турками, при чому цим разом атакуючою стороною була турецька меншина. Наприкінці останнього тижня турецькі боївки заатакували біля села Ґеніслі гурт греків, що їх саме роззброїли були англійські поліційно - військові стежі, — і в тій сутичці згинуло шістьох греків. Англійська публічна опінія насторожена проти Туреччини, вважаючи її винуватою у штучному роздмуханні пристрастей та в інспіруванні цих протигрецьких виступів.

Совєти переслати 2 ноти до де Ґоля

Париж. — Французький прем'єр де Ґоль отримав дві ноти від Совєтів: в одній з них вітається де Ґоля з його приходом до влади, в другій обговорюється справу нової конференції „на вершинах". Подібні ноти про конференцію „на вершинах" переслано західним урядам. На внутрішньому французькому терені —де Ґоль виголосив в минулу п'ятницю 13-го ц. м. першу свою промову до народу через радіо-телевізійну сіть. Він говорив про Четверту Французьку Республіку в часі минулому, наче б вона вже безповоротно минулася. Про діячів 4-ої Республіки висловився дуже похвально, славлючи їх „вартість, чесність і патріотизм", але він вказав водночас на їх безсильність розв'язати „велетенські проблеми" Франції, бо вони, як висланники партій до парляменту, були спутані у своїй свободі і мусіли дбати за інтереси партій. Де Ґоль заповів „трудну, але велику ціль" — реорганізації державної системи, розв'язання проблеми Альжиру та оздоровлення фінансів. Він закликав громадян підтримати тільки-що розписану у Франції нову державну позику для санування її фінансів і стабілізування франка. У справі Альжиру він висловився буквально так: „Завести мир в Альжирі, зробити це так, щоб вона була завжди тілом і душею з Францією, зорганізувати на федеративний лад взаємини між метрополітальною Францією і зв'язаними з нею народами Африки та Мадаґаскару, встановити на базі співпраці наші взаємини з Марокко, Тунісією і краями Індонезії..."

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Яких дві тисячі студентів українського походження** студіювало в канадійських університетах на протязі 1957 року — подає у своїй статті на цю тему, надрукованій в едмонтонських „Українських Вістях" (з 9 червня ц. р.) д-р Володимир Ю. Кисілевський. Закінчують українці свої студії в різних ділянках знання, але немає їх майже цілком, поза кількома винятками, в дипломатичній і консулярній службі.

● **Духовні свячення на пресвітерів, дияконів і піддияконів** відбулися в суботу, дня 7 червня ц. р. у Филаделфії в тамошній українській католицькій катедральній церкві. Свячень довершив ВПреосв. Архиєпископ Кир Константин Богачевський. Були висвячені: на священика — Йосиф Мартинюк, на дияконів: Августин Молодовець і Роман Ревак і на піддияконів: богослови Андрій Бончак і Леонард Павло Корчинський.

● **Змагання за першенство Міннесотської Футбольної Ліги** між СУМ-івською дружиною „Тигри А" і німецькою командою „Кікерс", що відбулися в неділю 8 червня, закінчилися вислідом 3:0 в користь „Тигрів". Ворота для них здобули Степан Павлишин, Кирило Чихрай і Микола Микуляк. У змаганнях „Тигрів Б" з польською командою „Польонія", у цьому ж дні „Тигрів Б" програли в користь „Польонії" у відношенні 2:0.

● **В залях львівського відділу Спілки Художників України** відкрито в перших днях червня виставку пейзажу. На виставці експоновано понад 100 образів сучасних українських малярів.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В ЛИВАНІ ПОСИЛЮЄТЬСЯ

ВУЛИЧНІ БОЇ В БЕЙРУТІ. — АМБАСАДОР ЗДА ЗАКЛИКАВ АМЕРИКАНСЬКИХ ГРОМАДЯН ДО ЕВАКУАЦІЇ. — ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ПЕРЕВОДИТЬ НАРАДИ НАД СИТУАЦІЄЮ. — ГЕН. СЕКРЕТАР ОН ГАММЕРШИЛД ВИЇЗДИТЬ ДО ЛИВАНУ.

Бейрут. — Громадянська війна в Ливані, підсилювана диверсією з-зовні, дійшла до такого небезпечного пункту, що амбасадор ЗДА в Ливані, Роберт МекКлинтон повідомив американських громадян, що кожний, хто захоче, буде негайно евакуйований на державний кошт. Щоправда, ЗДА не переводять ще примусової евакуації своїх громадян і вони самі не попали в паніку, дармащо не є виключена небезпека виступу занархізованих партизанів проти всіх чужинців. Ситуація в Ливані раптом значно загострилась. Всупереч першим вісткам, що рішення Ради Безпеки Об'єднаних Націй вислати до Ливану своїх обсерваторів і приїзд до Ливану перших кількох таких міжнародних делеґатів вплинули заспокоююче на публічну опінію, — в минулу суботу революційні боївки й партизани, що ними проводить опозиція, яка дістає активну допомогу — зброєю і людьми — від З'єдиненої Арабської Республіки — перейшли до наступу. На вулицях столиці Ливану, Бейруту розпочались бої між партизанами й військом. Партизани розпоряджають так само, як військо, скорострілами, ручними ґранатами і базуками, перепачкованими для них з-поза сирійського кордону. За одностайною думкою закордонних обсерваторів — опозиція, за порадою з Каїро, рішила поставити Об'єднані Нації перед доконаний факт — скинення прозахіднього режиму президента Каміля Шамуна й прем'єра Самі ес Сольга і проголошення нового „невтрального" уряду, який насправді перетворив би Ливан в сателіта З'єдиної Арабської Республіки, як це окреслив в Раді Безпеки ОН представник Іраку. У зв'язку з цими подіями державний секретар ЗДА, Дж. Ф. Доллес відбув в суботу надзвичайні наради в державному департаменті та признав газетним звітодавцям, що ситуація в Ливані стала „камениста". За часописними коментарями — керівні американські чинники перестали покладатись на спроможність уряду Каміль Шамуна опанувати ситуацію, а тому, що незалежність Ливану є в життєвих інтересах ЗДА — виринула безпосередня можливість, що ЗДА й Англія будуть примушені інтервеніювати в Ливані — твердить преса. Шоста фльота є на маневрах на турецьких водах. Вона скріплена морською піхотою, здатною для висаду. З військового боку ситуація в Ливані виглядає так, що партизани опановують своєю артилерією летовище, на якому зосереджена все невеличке військове летунство, яке становить найсильнішу зброю в руках леґальної влади. Військо артилерією з танків пошкодило уфортифікований дім лідера опозиції, кол. прем'єра Саеба Саляана. Буцімто згинули при цьому два його найближчі співробітники, але він сам перебував тоді в долішніх кімнатах і не зазнав ніякої шкоди. Партизани твердять, що вони здобули в'язницю, звільнили й озброїли 100 в'язнів, — урядові джерела заперечують цьому. Командуючий ливанською армією генерал Фуад Шебаб далі грає неясну гру: в найгарячіший момент він виїхав до своєї підміської вілли. Він буцімто весь час противився вживати армію до „поліційних цілей", вможливлюючи таким чином опозиції скупчувати свої військові сили людьми і зброєю, що наспіли з-поза кордону Сирії. На вівторок 17 червня заповів відлет до Ливану генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд. До Ливану прилетів уже голова тричленного проводу над обсерваторами ОН, що мають стежити за спокоєм на сирійсько-ливанському кордоні, норвезький генерал Одд Булл. Однак ця комісія ОН не має права сама припинювати пачкування зброї і партизанів, а тільки інформувати про стан справи Раду Безпеки і генерального секретаря ОН. Загалом уважається ситуацію в Ливані дуже грізною.

В Індонезії продовжується громадянська війна

Якарта. — Війська центрального уряду в Індонезії вирушились на північ і на схід від столиці повстанських з'єднань Медано на острові Селебес. Це має бути початок операцій, звернених проти того міста — оприлюднив офіційний комунікат. Таким чином військові операції ведуться тепер на Селебесі, другому після Суматри найсильнішому осередку повстанського руху проти теперішнього просовєтського режиму президента Сукарна. Медано — це 50,000 населення місто. Повстанці на Селебесі розпоряджають буцім-то коло 10,000 досить сильною армією під командуванням полковника Вентіє Сумуляя. Там теж знаходиться революційний уряд під головуванням тимчасового прем'єра полковника Вароува, колишнього індонезійського військового атташе в Пейпінгу. Революція проти центрального уряду в Індонезії триває від лютого ц. р.

У СВІТІ

● **Норвезький нафтоналивний корабель „Артеміс"** місткости 10,000 тони, повний ропи, зударився недалеко берегів Голляндії з іншим норвезьким вантажним кораблем. Причина зудару — мабуть густа мряка. Внаслідку зудару загорілась ропа і названий корабель згорів, як велетенський смолоскип. Всі спроби загасити полум'я завели. Згинув один моряк, багато було поранених.

● **4 Західньо-німецькі бомбардувальники** взяли в минулому тижні вперше участь в летунських маневрах НАТО. Це було символічне задокументування — відродження німецького воєнного летунства, цим разом по стороні Заходу, під спільним західнім командуванням у рямцях НАТО. Загалом відроджена „Люфтваффе" нараховує вже 790 воєнних літаків, в тому числі 400 бомбардувальників типу американських машин Ф-84,300 канадійських машин типу „Сейбр" і 90 Ф-86 — бомбардувальників важкого типу. Західньо - німецький військовий міністер Франц Йосиф Штраус заходиться, щоб Західня Німеччина, Франція й Італія спільно продукували воєнні літаки та потрібні цим державам ракети.

● **Японська прокуратура**, після переведеного слідства, остаточно рішила перевести судову розправу проти 48-річного американського бизнесмена Джозефа П. Кровлі, оскаржившн його в неплянованому вбивстві свого шваґра, 45-річного Т. А. Джонса, з яким він — у товаристві ще третього американця Фредеріка Кіссінґера — прибув у торговельних справах до Японії 5 травня ц. р. Убитий Джонс був президентом компанії, в якій Кровлі був віце-президентом. Джонса знайдено в три дні після їх приїзду до Токіо мертвим у готелевій кімнаті із слідами важкого побиття. Кровлі і Кіссінґер признали, що вони — разом із Джонсом — перевели ніч на гулянці, але „не пригадують собі" нічого, що сталося після їх повороту до готелю. Кіссінґера свідки очистили з підозри.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

25-РІЧЧЯ НАЙБІЛЬШОГО ЗЛОЧИНУ

Саме тепер сповняється 25 років з того часу, як в історії людства був поповнений в кожному відношенні найбільший злочин, автором якого була Москва, а жертвою направду многострадальний український нарід. У тому бо часі Україна, як вона довга і широка, була встелена мільйонами трупів померлих серед страшних мук голодовою смертю жінок і чоловіків, дітей і старців. Здається, що ніколи не було і не буде такого геніяльного майстра слова, звуку, пензля чи долота, який потрапив би бодай у малій мірі, бодай порівнанням чи символом відтворити ту страшну трагедію, яку пережив 25 років тому український нарід в судорогах по-диявольськи влаштованої для нього Москвою голодової катастрофи. Ніхто досі не порахував і навряд чи коли порахує всі ті мільйони українських жертв того страшного злочину. Очевидці стверджують, що дослівно вся Україна була встелена трупом, якого не було кому ані рахувати, ані ховати, бо кожний очікував своєї черги. Неймовірну грозу тієї голодової катастрофи можна собі тільки до деякої міри уявити пригадкою випадків людоїдства. Навряд чи є в Україні яка людина, що в тій катастрофі не втратила б когось із своїх рідних.

Знавці тодішніх відносин на Україні окреслюють сьогодні масовий голод перед 25 роками, як Голодову Облогу України Москвою. У цьому окресленні є великий сенс. Відомо бо з історії багато випадків, як ворог намагався облогою ламати спротив та здобувати міста і фортеці. Таку голодову облогу на найбільшу скалю придумала 25 років тому диявольська Москва і проти всієї України, яка, хоч і програла свій великий зрив до волі в 1917 20-их роках і хоч була окупована ворогом, тим не менше була справжньою твердинею проти всього, що їй приносила і накидувала червона Москва. У тому часі, коли голодова облога починалась, Україна і її волелюбний нарід зокрема відкидав та ставив спротив московським намаганням перетворити вільних українських хліборобів у колгоспних рабів. За свою землю і волю український нарід склав тоді — котрий це вже раз в історії?! — знову найвищу жертву життя мільйонів людей!

Страшну трагедію голодової змови Москви проти України 25 років тому ще тільки збільшила інша змова, змова *мовчанки вільного світу проти України, яку також подібно* як і сам голод, організувала Москва. Вся Україна була тоді „закритою зоною" для закордонних кореспондентів, а коли трупи голодних українських селян почали появлятись і на вулицях московських міст, куди голодні всіляко пробивалися за хлібом, тоді вістки про це безпощадно придушувала совєтська цензура. Рівночасно Москва влаштовувала всілякі сенсації, як судовий процес затруднених в совєтській індустрії англійських інженерів, щоб ними притягати увагу вільного світу і відвертати її тим самим від голодового злочину в Україні. Коли ж вістки про голод все ж таки, бодай глухо, доходили на Захід, то їх намагалась Москва заперечувати ***всілякими своїми західніми вислужниками в роді кількара***зового французького прем'єра і в тому часі голови французького парляменту Едуара Еріо, чи тодішнього кореспондента „Ню Йорк Таймсу" в Москві Волтера Дюреті, які не тільки промовчували страшний голод в Україні, але ще й заперечували його наявність. Правда, були і справедливі та відважні мужі, як англієць Гарет Джонс, колишній секретар в уряді Ллойд Джорджа, чи американець Вільям Генрі Чемберлен, тодішній кореспондент бостонського „Крисчієн Сайєнс Монітор" у Москві, які намагались відкрити світові очі на страшний голодовий злочин Москви в Україні, але їх тоді світ мало слухав, як і не слухав розпачливих голосів вільних чи вільніших українців в обороні їхніх поневолених та виморюваних голодом братів. За це він і покутує досьогодні, складаючи все нові і нові жертви імперіялістичним московським душогубам та живучи постійно під загрозою все нових і нових воєнних катаклізмів.

Сьогодні українці в цій та інших вільних країнах відзначають 25-річчя того злочину Москви в Україні протестаційними манифестаціями та подібними імпрезами. За тих 25 років появилось уже також і ряд публікацій на ці теми. Свій спізнений відгомін мала ця голодова облога також і в Конгресі ЗДА під час недавніх досліджувань окремою комісією практик совєтської агресії на поодинокі країни. Але все це можна вважати тільки краплиною в морі того, що треба і що повинно бути сказане та що повинен знати світ про цей московський злочин. Тому і завершенням цьогорічних відзначувань 25-річчя тієї влаштованої Москвою голодової облоги України повинна б бути публікація відповідної документальної праці, яка була б і пам'ятником для мільйонів українських жертв голоду, і актом обвинувачення Москви перед судом історії, і пересторогою для всього світу і всіх людей. Ставимо пам'ятники одиницям, поставмо ж відповідний пам'ятник і мільйонам, скажімо за них і про них правду світові!

ТУРБОТИ ЗАХІДНІХ СОЦІЯЛІСТІВ

У трьох керівних західньо-европейських державах перед дуже складними проблемами опинились тамошні соціял-демократи. Найбільші шанси дійти до влади вони мають в Англії. Правда, у виборах з 26 травня 1955 р. консервативні здобули поважну перемогу, *перевівши до палати* громад 345 послів проти 277 соціялістів із Партії праці, проте невдача англо-французького воєнного походу проти Єгипту осінню того ж року, зв'язана з нею господарська криза в Англії та димісія прем'єра Антоні Ідена — заламали консервативні впливи. Від того часу Консервативна партія понесла низку поразок в доповняльних виборах до палати громад і якщо тепер відбулись би там вибори, то Партія праці, мабуть перемогла б. Однак в останніх тижнях, головно під впливом страйків лондонських автобусових і докових робітників, які вплинули на подорожіння харчових продуктів і „ідуть на нерви" широким англійським верствам, а також внаслідку розчарування хрущовською миролюбністю (спутніки!) — англійська опінія знову починає завертати в бік консерватистів. Позиція керівників Лейбуристської партії складна, бо вони мусять поводитись, спеціяльно їх лідер Гю Гейтскелл, як потенціяльні завтрішні керівники великодержави. Це добра гальма для демагогії — однаково в справах внутрішніх *проблем*, як і закордонної політики. Тому, напр., Лейбуристська партія підтримала уряд в питанні конечности продовжування атомових дослідів, поки не буде щодо цього міжнародного договору з контрольною системою. Вона також не палить за собою мостів у справі американських баз на терені Англії. Водночас Партія праці зробила відворот від соціялістичного канону щодо націоналізації засобів продукції і транспорту, не кажучи вже про зосередження в руках держави торгівлі. У партійній програмі, проголошеній в липні минулого року, англійські соціялісти підтримали принцип націоналізації — на випадок свого приходу до влади — тільки щодо стального промислу і далекобіжного транспорту. Зрештою — вони поручили щодо яких 500 інших промислових підприємств пайкове співвласництво робітників.

Західньо-німецькі соціялісти пішли за їх прикладом. Програвши вибори 15 вересня 1957 р. та здобувши тоді тільки 169 послів проти 270 з Християнсько-демократичної партії Аденауера, вони аналізували на своєму з'їзді в Штутґарті у другій половині травня причини своєї програ і зреклися давнього гасла — удержавлення всього важкого промислу. Вони також прийняли принцип участи публічного капіталу від корпорацій і професійних спілок поруч із приватним капіталом, з залишенням адміністрації підприємств в руках приватних власників. Однаково з англійськими соціялістами — вони покликались, на *виправдання* своєї соціялістичної совісти, на злощасні наслідки совєтської державної бюрократії у знаціоналізованому промислі, на стан продукції та життьовий стандарт народу. Зате вони далі ідуть на високому коні пацифістичної демагогії, виступають проти участи Західньої Німеччини в Північно-Атлантійському Пакті (НАТО), підтримують совєтську пропозицію про відкликання чужих *військ з обох частин Ні*меччини, виступають проти обов'язку загальної військової служби, проти атомової зброї в німецькій армії і т. п. без уваги на самогубні наслідки такої політики, якщо б її застосувати у практиці. Лідером німецьких соціялістів залишився д-р Еріх Олленгауер, дармащо остання виборча програ віщувала сумерк його кар'єри.

У найприкрішій ситуації опинились французькі соціял-демократи у зв'язку з останньою кризою у Франції. З парляментарних виборів 2 січня 1956 р. вони здобули 95 послів у нижчій палаті на всіх 627 мандатів і стали направді „язичком у вазі" в рішальних голосуваннях. *Ставши перед альтернативою* громадянської війни з комуністами, як „оборонцями демократії", чи урядом де Голя, французькі соціялісти розкололись в голосуванні 2 червня ц. р.: 42 голосували „за" де Голем, 49 „проти". Кол. президент Франції соціяліст Вінсент Оріол відіграв ролю посередника, а генеральний секретар саціялістичної партії, кол. прем'єр Гю Молле ввійшов до уряду де Голя. Це *схвилювало* соціялістичну опінію. У першому тижні ц. м. відбулось в Лондоні засідання Бюра Соціялістичного Інтернаціоналу з делеґатами від 9-ох країн, що підготовили внески на Раду тієї організації в Брюсселі. З уваги на критичну ситуацію у Франції, від розвитку якої залежить у великій мірі доля цілого вільного світу, зорганізованого в бльоку НАТО, французькі соціялісти *стушували свій тон* і рекомендують — чекати на вислідн політики де Голя, не як погребника, а рятівника Французької Республіки.

Наведені приклади з останнього часу доказують, як далеко стоїть теорія від практики. Соціялістичні гасла й канони у зустрічі з життям не витримують іспиту. Таким чином в усіх названих 3-ох західньо-европейських державах соціялісти мусіли піти на *компроміси* — *в економіці* і в політиці.

МИ ПОПРОЩАЛИСЬ...

Ми попрощались,
Я закрила двері,
Затих твій крок
і вітру перегуд.
І знову звуть мене
книжки й папери
І знову зве мене
вечірний труд.

Було побачення
коротким дуже —
Тобі в дорогу
треба поспішать.
Чому ж це мрії
біля тебе кружать,
Ніяк не можу
праці розпочать!

Великим юним
почуттям хвилююсь
І не знаходжу
спокою із ним.
Від цього я нічим
не відмежуюсь,
Від нього
не закриюся нічим.

ВАЛЕНТИНА ТКАЧЕНКО

Любомир О. Ортинський

МОСКВА, КИЇВ І ЖИДИ

Хмельницький і Петлюра — це символи українського визвольного руху, його носії, а заразом і цілеспрямування. Поважна частина жидів зв'язує з цими іменами і жидівські погроми. А раз вони, у фальшивій уяві тих кіл — протижидівські, треба такий рух поборювати.

Аж по наші дні живе така безглузда леґенда і затроює своїми вбивчими впливами українсько-жидівські відносини, тавруючи українців як нібито один з найбільше антисемітських народів. Цю абсурдну тезу допомагають тримати при житті і поширювати передусім ті чужинецькі кола, які в українському визвольному русі і змаганні до власної держави бачать смертельну загрозу для „єдиної-неділимої". Роблять це, на жаль, не лише імперіялістично настроєні росіяни, але, як не дивно, і деякі жидівські кола, які чомусь забувають де корінь антисемітизму на Сході Европи. І так, вони забувають, що ніякий київський князь ані гетьман, а російський цар Іван Грозний велів *вирізати* в 1563 р. жидівське населення Полоцька, коли воно не захотіло перейти на православ'я; що не лідери українського визвольного руху минулого сторіччя, а духовий батько російського імперіялізму другої половини минулого сторіччя Пуришкевіч мав вирішний вплив на формування „чорних сотень" і російського антисемітизму; що, врешті, не український, а російський клич „бий жидов — спасай Рассію" інтонував погроми жидів. Правда, вони відбувалися на українській території, але ділялося це тому, що власне внаслідок антисемітької російської царської політики, що не допускала жидівське населення вглиб Росії поза звісну лінію „Мінск-Пінск ор інбетвінск" і примушувала їх осідати в Україні і потім доручала їх тамже громити. І не українські люди були головними організаторами і виконавцями погромів, але російські чорні сотні, зложені з колонізаторського напливового російського елементу в Україні. Модерний український рух обтяжують антисемітським контом, що його затягнули саме російські імперіялісти.

Але леґенди мають вже таку властивість, що вони довго живуть. Так і з леґендою про „українські погроми" й антисемітизм. Очевидно, ми далекі від того, щоб все вибілювати і за Пилатом вмивати руки від евентуальних українських виступів проти жидівського населення. Подібно, як не можемо ми примикати очей на вислугування жидівського елементу окупантам України. Ми тільки за правду, прикру чи приємну, але правду і факти і рішуче проти мітів. І здається нам, що це саме повинно лежати в інтересі відповідальних жидівських кол. Бо наші інтереси таки зазублюються і доля поважної жидівської меншини в Україні не може бути байдужою жидівській спільноті в світі.

І тому відрадним є факт, коли можемо віднотувати по жидівській стороні об'єктивних істориків і публіцистів, які намагаються внести світло до темного закамарка пересудів і спростачень та допомагають своїм жидівським компатріотам пізнавати правду. Нещодавно реферували ми на сторінках „Свободи" про позитивний причинок до українсько-жидівських відносин проф. Філіпа Фрідмана, в його праці „Дейр брадерс кіпере". Сьогодні знову можемо відмітити голос іншого жидівського діяча, публіциста нюйоркської газети „Дер Туґ —Морґен Журналь" Афріма Ауербаха, що в статті в згаданій газеті з 2 червня 1958 року влучно скоментував свіжий прояв російського антисемітизму, чітко відмежовуючи його від українців.

„Бабин Яр і Хрущов" — називається стаття, яка інформує про те, що міська рада Києва вирішила була весною ц. р. поставити в Бабиному Ярі, на місці, де за одну добу нацисти розстріляли сто тисяч київських жидів, пам'ятник. Ауербах, член Світової Жидівської Ради і референт східньо-европейських справ в ній, пише: „Київські урядники хотіли перемінити Бабин Яр на парк на пам'ятку по сто тисячах помордованих нацистами жидів. Вони теж хотіли поставити пам'ятник на братській могилі жертв, щоб пам'ять про них не забулася. Але в Росії навіть таке місто як Київ не може само нічого рішати й мусить питатися Кремля. Офіційно, Україна є окремою республікою в совєтській федерації, але Кремль є „остаточним босом". Поняття „самостійна" в російському значенні має цілком інший зміст, ніж в інших країнах світу. В російському значенні — „самостійна" значить: можете робити самостійно те, що ми вам накажемо... Отже Київ спитався дозволу в Кремля і дочекався відповіді самого Хрущова, що не треба робити нічого такого, щоб увіковічнювати пам'ять забитих сто тисяч жидів в Бабиному Ярі. При тому Хрущов додав таке: „Бабин Яр потрібний на те, щоб в ньому висипати київське сміття..." На братські могили 100 тисяч жидівських жертв Хрущов хоче кидати *сміття* — *продовжує* Ауербах і кінчить: „Нікіта Хрущов не є в стані засмітити пам'яті наших жертв. Але ми мусимо знати, хто такий „ліберал" Хрущов в Кремлі і кільки тисяч жидівських жертв він хотів би оплюгавити..."

Добре зробив Ауербах, що в своїй інформації й коментарі строго відмежував московський антисемітизм від гуманного наставлення киян. Тоді, коли останні хотіли відзначити пам'ятником мучеництво сто тисяч своїх жидівських співжителів — Москва і її можновладці ще раз заблистіли традиційною антисемітською політикою.

Думаємо, що приклад з пам'ятником в Бабиному Ярі в Києві допоможе вдумливим жидівським читачам газети „Дер Туґ" зорієнтуватися, де насправді криється мракобісіє „чорної сотні" й антисемітизму: в Києві, що хоче вшанувати пам'ять жидівських жертв, чи в Москві, яка забороняє поневоленій столиці України навіть такий людський жест.

Роман Ільницький

СЕРЕД УКРАЇНЦІВ З ШИРОКИМИ ПЛЯНАМИ

(Образок з господарської розбудови українців в Канаді)

Амбітна спільність

У східній Канаді, в долині ріки св. Лаврентія, мені довелось зустрінутися з явищем, яке може до деякої міри послужити за характеристику для цілої української спільноти у вільному світі. Маю на думці її повільний, але дуже послідовний і успішний перехід на вищий щабель соціяльної драбини. Перед десяти роками, українські повоєнні еміґранти майже поголовно (за виїмком невеликої кількости рідкісних спеціялістів) були робітниками по фабриках і служащими по домах і бюрах. Нині, після відносно короткого часу, вони цілою масою вириваються з першої стадії свого вкорінювання в терен, перевишколюються в місцевих школах (переважно на вечірніх викладах, після важкої цілоденної праці), нострифікують свої студії, вивчили мову, вистудіювали обставини і систематично переходять працювати до своїх попередніх, або новонабутих фахів і професій. Рівнобіжно до цього проходить другий дуже знаменний процес в житті нашої еміґраційної спільности: наші люди беруться до торгівлі. Можна без перебільшення твердити, що ми вже маємо у вільному світі тисячі українців, які продають, купують і мають в своїх руках заступництва різних фірм.

Нарешті останніми двома-трьома *роками ми є свідками* постання третьої, покищо найвищої стадії соціяльного зростання нашої спільноти: тут і там постають українські фабрики, більші і менші виробничі фірми різних бранж. І от саме в цій найвищій стадії передове місце займає — коли мова про новіших поселенців — українсько-французька копальня заліза і титанію в Канаді.

В долині ріки св. Лаврентія

Перша українська копальня у вільному світі положена в долині ріки св. Лаврентія, 240 миль на північний схід від найбільшого міста Канади Монтреалю, в селі Ст. Орбейн в сусідстві 10-тисячного містечка Бей Ст. Пол. Може бути, що її положення є добрим знаком для її майбутнього розвитку, бо долина ріки св. Лаврентія відгравала і ще нині відграє ролю могутньої господарської артерії Канади і є тереном важливих історичних подій, що заважили на долі і на напрямкові розвитку величезної території.

Тут над водами маєстатичної, широкої ріки, все буйно проявлялася ініціятива кожної нової хвилі іміґрантів з Европи, тут постали міста, містечка, імпонуючі індустріяльні заводи, чепурні села, прегарні церкви, багаті копальні. Звідси простягалися шляхи до мілітарного, економічного і культурного опанування країни, що своєю поверхнею майже дорівнює цілій Европі. Сама провінція Квібек зі своїми не цілими 5 мільйонами населення є більша, ніж Франція, Англія і Німеччина разом взяті, і вдвічі більша від України.

Дух піонерства, що ним така багата Канада від перших днів її відкриття аж дотепер, — характеризує також українських еміґрантів. Поставлені віч-на-віч широких, незайманних і невикористаних просторів, в них зродилося горде бажання кинути і свою силу, енергію і здібності у бій за їх опанування.

З таким психічним наставленням мусіли взятися за роботу також перші організатори першої української копальні у вільному світі, Континентал Айрон енд Тітаніюм Майнінґ Лимитед. Найвидатнішим між ними є інж. Микола Солодуха, вже літній мужчина з погідним обличчям *певної себе людини*. На своєму віку він вже не одно пережив і не одно діло перевів в життя. Уродженець Галичини, студіював перед першою світовою війною на віденській політехніці, був старшиною австрійської й Галицької армій, а після програних визвольних змагань залишився в Києві і там закінчив технічні студії в 1930 р. Інж. Солодуха вибився на одного з видатніших інженерів Совєтського Союзу і вложив багато знання і енерґії в промислову розбудову України.

Другу світову війну він пережив під німецькою окупацією. В 1944 р., разом з тисячами інших втікачів, виїхав до Німеччини, а звідти в 1949 році до Канади. Тут він працював *по різних фірмах*, але вроджена ініціятива штовхала його до самостійної, ширшої дії. Інж. Солодуху притягали широкі канадські простори, що пригадували йому Україну. Він, у співпраці з інж. Звонком, абсольвентом львівської і мюнхенської політехнік, нав'язав зв'язки з товариствами українських інженерів в Торонто і в Монтреалі, зарискував призбираним капіталом і розпочав розшуки за підземними багатствами в долині ріки св. Лаврентія. Його увагу притягало Ст. Орбейн, вже здавна відоме з покладів титанію. Пробні геологічні верчення дали добрі наслідки. Руда була під верхом земної кори, легка до промислової експлуатації. Знахідку зголошено до канадських урядів і вони дали дозвіл на випущення перших акцій і на розпродаж їх між населенням.

Перша *перешкода* на шляху до успіху була переборена. З видатною допомогою прийшли також українські інженери, що поставились до диспозиції своїх фахівців. В 1955 р. оформилася акційна спілка. До неї залучено також місцевих людей, канадських французів, що заохочені першими успіхами закупили акції на кілька соток тисяч долярів. Нині Континентал Айрон енд Тітаніюм Майнінґ Лімітед є українсько-французькою спілкою з малою перевагою українського капіталу (48 на 52). В дирекції спілки є 7 українців і 6 французів, при чому всі екзекутивні пости є обсаджені українськими інженерами. Також всі канцелярійні сили є українські.

Монтреал

Перші кроки дирекції акційної спілки були дуже важкі. Часом здавалося, що сміливий плян переростає скромні сили українських піонерів. Кожна експедиція в гори, кожне нове дослідження терену, кожна подорож вимагала грошей. Дуже багато грошей. Треба було мобілізувати мільйони долярів. При тому треба було так попровадити справи, щоб здобути довір'я і в людей заінтересованих в льокаті капіталу і урядових канадських чинників.

По місяцях впертої праці осягнено одне і друге. Довір'я уряду стало великою заохотою для наших інженерів і вони рішилися на наступний милевий крок в розвитку підприємства. Купили за 900,000 долярів 2,300 га терепів, багатих на родовища ільменіту (тимчасова оцінка передбачає понад 20 млн. тонн руди) і закупили машини до його перерібки на ринковий продукт. Разом інвестовано в розбудову коло півтора мільйона долярів, при чому участь французького капіта-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Євген Онацький

ШЛЯХОМ НА РОТТЕРДАМ

(До 20-ліття трагічної смерти сл. п. полк. Є. Коновальця)

(17)

„Про полк. Є. К. був завжди високої думки. В Грибівському відчував суддю і батіг. Імпонував йому з інших на першому місці Селешко... Інші пройшли тоді незамітно в нього.

„Словом, за час побуту його в Відні, я мав з нього позитивне враження. Про себе він мовчав (про походження), і я не питав ніколи..."

Збереглося деяке листування Норберта, головно з полк. Є. К. та з полк. Ром. Сушком.

Перед від'їздом Норберта до Парижу полк. Є. К. йому писав:

„17 лютня 1936 р.

Павлусь!

Можливо, що перед вашим від'їздом буду вам ще писати одного листа, але, незалежно від цього, вам уже в цьому моєму листі ще раз з'ясовую все те, що перед нашим прощанням вважаю доцільним вам ще сказати.

Я не захоплююсь вами. Життя й досвід навчили мене ставитись до людей більш критично. Ви теж, Павлусь, у вашому майбутньому житті, у вашій праці, ставтеся до себе критично. Провіряйте себе, чи нема диспропорцій у вас самих між словом і чином. Між тим, що ви кажете, що зробите, а що на ділі робите, навіть між задуманим вами, а вислідами вашої праці. Все ж таки саме на прощання мушу вам сказати, що через зустрічі з вами я відзискав або може, точніше кажучи, назад закріпив... віру. Коли серед тамошніх умовин життя й буття виростають такі, як ви, є доказ, що ми не тільки мусимо виграти, але що побіда не за горами. Але все ж критичне наставлення таки потрібне, бо й у вас я доглянув багато дечого, що потребувало б коректив, але це є ствердження певного наскрізь позитивного явища у нашій дійсності, що має відношення не так до вас, як до генія нашої нації, що навіть серед найважчих умовин уміє знаходити собі шлях і ціль. Коли ви є такі, як ви є, то, мабуть, мусить бути більше не тільки таких, як ви, але й кращих за вас. Сама судьба судила вам уже навіть сьогодні зіграти надзвичайно важливу ролю. Через вас не тільки я, але через мене й через усіх, що вас бачили й говорили з вами, весь наш актив закріпив себе у вірі, що там, у вас, у цьому найважливішому секторі нашої дійсности, люди живуть, борються, стремлять до тієї самої цілі. Через зустрічі з *вами в кожному* з нас почуття Соборности не тільки скріпилося, але ця зустріч дає імпульс до нових успіхів.

Це, одначе, тільки почин. Ваша роля буде історичною, коли ви це все, що бачили й чули, зумієте, як слід, не тільки передати, але так постаратися докладати зусиль, щоб все, нами обговорене було по змозі здійснюване, щоб наша організація створилася, розбудувалася й прийняла конкретні форми. Всього цього, що ми говорили, повторяти вам не буду. Вважаю конечним ще раз на цьому місці підкреслити необхідність налагодження правильно функціонуючого зв'язку. Все проче прийде вже за ним. Запевняю вас при цьому, що я і взагалі всі ми, зо свого уоку, доложимо всіх зусиль, щоб так у вашому основному завданню, як і взагалі в усіх ваших там на місцях заходах бути вам помічними.

Першим етапом цього буде висилка сюди до нас зв'язкового, щодо якого прошу передати кому слід від мене, що мусить то бути людина, яка стояла б інтелектуально на висоті цього завдання і була б здібна до всіх проблем зайняти становище, маючи на всі проблеми вироблену свою думку, а при тому людина не наскрізь теоретична, але теж практична, з відповідним стажем праці в Організації й серед мас. Ще раз *запевняю вас, що виделеґована людина* знайде у нас повну всесторонню підтримку й змогу себе якнайкраще проявити.

Я здаю собі з того справу, що більше — вважаю це зовсім природним явищем, що у нас є ще розходження на певні основні питання програмового й практичного характеру. Їх наводити не буду, бо ви їх знаєте. Думаю, що з часом ще багато вияснится. Треба, одначе, Центру, тієї кузні, де б всі ті проблеми обговорювались, перетоплювались в один сильний, здібний до праці, до чину, до боротьби моноліт. Саме біля себе я хочу створити цей центр, про який впрочім я з вами балакав. Треба буде участи в ньому вашого повновартісного відпоручника.

Я вірю, що більше — я певний, що наше положення в *скорому часі покращає*. Будуть у нас куди кращі спроможності для акції, ніж досі, ніж те, що ви бачили. Вірю я теж, що обов'язково нам вдасться підготовити й скликати конґрес. Вас прошу передати кому слід, що такий конґрес буде мати успіх, взагалі буде рація його скликати, коли так при підготові його, як узагалі в ньому, тамошній терен візьме якнайактивнішу участь. Під підготовою я розумію, що там у вас повинна бути теж поділена праця, себто поодинокі люди повинні думати й працювати над тими проблемами, над якими, на вашу думку, повинен би Конґрес дискутувати і їх вирішити. Зокрема, проблема т. зв. приватної власности та земельне питання мусить там у вас бути основно обговорене, і в цьому напрямку прийняті рішення, що відповідали б тим тенденціям і потенціям, що тепер існують серед нашого народу. Взагалі, без вашого представництва я навіть конґресу не скликував би. Прошу тому по змозі нас скоро повідомити, чи приймаєтеся ви там за підготовку конґресу, як теж чи обіцяєте висилку ваших на нього представників.

Ще одно хочу завважити. Минулого року п. Б. теж багато балакала з п. Пр. (Пригодою? — Є. О.) про проблему зв'язку. Були навіть вирішені деякі конкретні проєкти. На ділі, досвід минулого року по сьогоднішній день виказав, що майже нічого з цього не було зроблено. Я нікого за це не виную. Можливо, що не було це можливим. Все ж таки не можу зрозуміти, щоб не було можливости дати відповідь на поставлені в листі до п. Пр. питання. Коли я це, саме в листі до вас, порушую, то роблю це тому, щоб ви, ще будучи серед нас, подумали, як тяжко нам щонебудь підприймати чи приймати рішення, коли навіть найбільш примітивний зв'язок між нами неполагоджений. Щастя, що Пр. прислав листівку, що воно все гаразд, а то я не знаю, чи був би пустив вас у дорогу, коли б ця листівка не була наспіла.

Хотів би ще окремо вислати вам мої критичні завваження відносно вашої особи, але спішуся, щоб надати цього листа.

Можливо, що ще буду вам писати перед вашим від'їздом.

Здоровлю вас щиро (підпис).

СЕРЕД УКРАЇНЦІВ З ШИРОКИМИ ПЛЯНАМИ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

лу стає щораз більшою і загрожує малій українській перевазі (всього 2%).

Автор цих рядків мав нагоду оглядати бюра С-ки, копальняні споруди і машинове устаткування для перерібки руди.

Центральне бюро міститься в Монтреалі і є серцем і мозком підприємства. Там урядують обидва відповідальні керівники С-ки інж. М. Солодуха і інж. О. Марків. Там постають пляни фінансової і технічної розбудови підприємства і звідси нав'язується торговельні зв'язки з відборцями. В цьому році С-ка вже отримала замовлення на 100,-000 тонн руди (900 тисяч долярів), а сподіваються його ще подвоїти. Ринок збуту відкривається передусім у ЗДА, а потім в Канаді і навіть в Европі. Утримується зв'язки з Бельгією, Голляндією, Еспанією і Німеччиною.

Бей Ст. Пол

240 миль на північний-схід від Монтреалу, в містечку Бей Ст. Пол є другий осередок підприємства. Коло самої залізничої станції, на березі ріки св. Лаврентія, недалеко від пристані, заінстальовано машини, які перемелюють величезні брили руди на пісок, або на грудки величини камінного вугілля залежно від того, для якої цілі призначений ільменіт. Тут цілий день, а часто й цілу ніч (праця на дві зміни) грають мотори і гудуть авта, що привозять руду з копалень на перерібку і відвозять готовий продукт до вагонів, розміщених на власнім торі, збудованім цього року коштом 6-ох тисяч долярів. Всі конвеєри збудовано за проєктами інж. Солодухи і силами власних інженерів, на чому заощаджено кількадесят тисяч долярів. В адміністративнім будинку міститься хемічна лябораторія під керівництвом інж. В. Яріша. Дирекція турбується соціяльним забезпеченням своїх робітників, для яких закупила спеціяльний дім, з купальнями і відпочинковими кімнатами. Нині в копальні працює понад 40 робітників, разом з інженерами і допоміжним персоналом. Дальша розбудова технічно-перерібкової бази є забезпечена тим, що через місцевість переходять лінії високої електричної напруги і розробляють пляни розширення місцевої річної пристані. Від часу свого постання С-ка заплатила за перевіз руди місцевій залізничій станції кругло один мільйон долярів.

Ст. Орбейн

Основною базою нашого підприємства-мільйонера є третя місцевість Ст. Орбейн, віддалена тільки 7 миль від технічної бази в Бей Ст. Пол. Тут видобувається сирівець, сполучену руду оксиду заліза і титанію — ільменіт. Українські інженери везуть мене туди крутими гірськими дорогами, переважно власної будови, широко розводять руки на право і на ліво, міряють зором далекі ліси, аж під обрієм неба, і з притаєною гордістю кажуть: „Оце все наше, нашої С-ки, наших акціонерів. Ми закупили 2,300 га терену; оці всі покриті лісом гори, долини, яруги, камінні звори — належать українцям". 2,300 га! Що й казати! Хто з нас в рідному краю бодай мріяв про такі терени? А тут, жива дійсність! За три роки енергія кількох людей довершила „чуда".

Айрон-енд Тітаниюм Майнинґ. Технічна база в Бей Ст. Пол

Нам перед самим носом „грають" машини. Вибивають діри в каменюках, робітники закладають до них динаміт, запалюють проводи і нараз постає демонічний вибух. 10,-000 тонн руди підноситься в повітря, над землею на момент твориться напівнявілий гриб, а потім повільно заломлюється в собі і паде вниз. Його, поломаного, піднімають могутні крани в гору, насипають на тягарові авта і везуть на технічну базу на перерібку. Віз за возом збиває куряву і зникає в гірських кручах прикритих лісом. „От на цій попареній вибухами площі, ми відкрили 3 мільйони тон ільменіту" — каже нам інж. Петрачек (буковинець) і інж. Тодорів (галичанин), що мають нагляд над сирівцевою базою. „Таких багатих родовищ, як це, тут, напевно, буде більше. Наступного року розпічнуться нові верчення терену, а тоді напевно приємно здивуємо наших акціонерів повідомленням про нові мільйони тонн знахідок цінного металю. Французи зрозуміли великі шанси нашої копальні і щораз більше викуповують акції. От недавно один з власників поблизьких теренів закупив у нас акції на пів мільйона дол."

Видобуток ільменіту є дешевий, бо руда положена зараз таки під корою землі і не треба до неї докопуватися.

Що таке титаній?

Титаній — це руда, дещо подібна на вигляд до руди заліза. Він ніколи не виступає сам, в чистому виді, але найчастіше є сполучений з залізом і має назву ільменіт. В такому первісному стані його продають до різних технічних цілей, а в тому також як ізоляційний матеріял при будові атомових реакторів. Для такої цілі ЗДА закупили в нашій копальні 100,000 тонн ільменіту. Але це є лише перший, найпростіший продукт. Важнішим і дорожчим продуктом є відділений від оксиду заліза оксид титанію. Є це білий порошок, що має широке застосування в хемічній промисловості, зокрема при продукції паперу, гуми, текстиліїв тощо.

Єдиним конкурентом для української копальні в Канаді є багата фірма з технічною базою в Сел, містечку, положеному між Монтреалем і Квібеком. Але її конкуренційна спроможність вже незадовго стане під знаком запиту поперше тому, що її копальні положені значно далі на північ від наших, далеко від залізниць і водних шляхів, а тому транспорт їх сирівцю здорожує собівартість продукту. По-друге інж. Солодуха приготовляє несподіванку для інженерів, затруднених в цій ділянці промислу. Він винайшов нову методу розділення оксиду титанію від оксиду заліза, дешевшу і простішу від дотепер уживаної. Йдуть готування, щоб цей винахід в ближчому часі опатентувати. Коли це станеться, то українська фірма кине на ринок продукт набагато вищої якости і через те здобуде для себе широкий ринок збуту. Крім того С-ка буде мати дальші прибутки від фірм, які будуть уживати її патенту. Але, щоб здійснити цей задум, дирекція мусить мати додаткові капітали.

Українські інженери беруть собі дуже близько до серця український характер С-ки і тому не хотіли б допустити до того, щоб вона стала французькою. Українці мають тепер ще тільки 2% переваги над французами. Тепер продовжується продаж акцій і від ступня заінтересованости українських капіталовкладчиків буде залежати, чи перша українська копальня у вільному світі залишиться такою.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Успішне Політичне Віче

В дні 1-го червня в Ню Йорку в 4-ій год. по полудні відбулося політичне віче, присвячене висвітленню боротьби України й інших поневолених народів. Це віче було підготоване Українським Відділом Американських Приятелів АБН, а головним доповідачем був Ярослав Стецько, голова ЦК АБН, який в поворотній дорозі з Мехіканської Підготовчої Конференції зупинився на деякий час в Америці.

Це віче треба вважати успішним. Господарям віча та головному доповідачеві вдалося зібрати численну публіку. Зміст доповіді й враження, що їх вона викликала на присутніх, були добрі. Тому не дивно, що присутні переривали доповідь рясними й довгими оплесками. Варто згадати, що вже перед початком віча настрій на залі був піднесений. А як тільки п. Я. Стецько ввійшов на залю Мангеттен Сентер в товаристві голови Амер. Прият. АБН д-ра Б. Савчука й головного секретаря УККА п. І. Білинського, то присутні вшанували його повстанням з місць й голосними оплесками.

В одногодинній доповіді, що відзначалась добрим опрацюванням, п. Я. Стецько дав аналізу міжнародної ситуації й накреслив завдання української політики. Головні думки доповіді глибокі й актуальні. Тут я обмежусь тільки до найважніших думок.

За що йде бій у світі? Як оглянути глибше, то за приєднання на свій бік донедавна або й дотепер поневолюваних народів. Чия буде перемога? Того, хто цілком щиро й консеквентно стане на визвольну плятформу народів АБН, хто повністю реалізуватиме наше гасло: „свобода народам, свобода людині"! З чисто-людського, з морально-психологічного й історіософічного погляду — то єдиний певний шлях до перемоги над диктатурою й імперіялізмом. Де лежить порятунок для Заходу? В підтримці визвольних рухів поневолених народів й в відкиненні „непередрішенства", а в прийнятті нашої тези про конечність розчленування совєтської імперії.

Ця теза АБН поволі стає зрозумілою й можливою до сприйняття. 65 народів на Конференції Мехіко прийняли її. Це й є велика наша перемога. Нею можемо гордитись. Але це початкова перемога. Треба передбачати бої на світовому Антикомуністичному Конґресі, що має відбутися восени. Тут треба всебічної допомоги не партії чи партій, але всього українського громадянства. Ми можемо бути горді на українську еміґрацію в Австралії, в Англії, в Німеччині та в Америці, бо тільки дякуючи її підтримці АБН міг довершити того, чого від нього вимагає українська рація стану. Ми можемо вести вповні самостійну незалежну політику, бо ми спираємося не на чужу а тільки на українську підтримку.

Наша стратегія, базована на принципі власних сил, дістала нове і повчальне потвердження на прикладі революції геройського мадярського народу. Центральна радіостанція повстанців зверталась головно до Заходу за підмогою, а замало розраховувала на власні сили й сили поневолених народів. Те й було одною з основних причин поразки мадярських повстанців.

Український нарід в Україні веде революційну боротьбу. Вона спирається на принципі власних сил. Тому вона буде переможна. Наше завдання тій боротьбі всебічно допомогти. Наше завдання підготовити молодь. Треба їй показати велич і силу, геройство й наші перемоги. Чи ми досить попрацювали над молоддю? Чи показали їй наше славне минуле й наше велике теперішнє? Чи показали їй, що крім Полтави був і Конотоп. Що не тільки нас били, але й ми били наших відвічних ворогів і ще будемо?

Після доповіді п. Я. Стецько відповідав на запити.

С. Г.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Короткі Вістки

● Михаіл Суслов, один із кремлівських потентатів, найбільша після Хрущова „шишка" в Секретаріяті Компартії СССР, член Президії ЦК партії, стоїть перед кінцем своєї кар'єри, а може й життя — віщують йому закордонні знавці совєтських справ. Звертають увагу, що від половини травня Суслов зник з усіх офіційних прийнять. Його протеґованого Константинова, голову секції пропаґанди в ЦК партії, замінено якимсь Ільїчевим. Під час своїх відвідин в Болгарії Хрущов гостро атакував „теоретиків" — а Суслов був останнім найавторитетнішим партійним теоретиком. Якщо б Суслова дійсно „вичистили" — то це був би тільки новий доказ послідовности Хрущова: ліквідувати мерщій всіх потенціяльних своїх суперників до влади.

ПОДЯКА

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що дня 24-го травня 1958 р., у Картереті, Н. Дж., помер на розрив серця, на 64-му році життя, НАШ ДОРОГИЙ МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ, БРАТ і СТРИЙКО,

бл. п. ВАСИЛЬ КАСЬКІВ

бувший дяко-учитель і дириґент в українській католицькій церкві в Картереті і Байоні, як також ветеран першої світової війни, Пост No. 2314 в Картереті.

В понеділок і вівторок, 26-го і 27-го травня 1958 року, вечором, відправлено Парастаси в похороннім заведенні Бізуба в Картереті.

Похорон відбувся в середу, 28-го травня 1958 року, о год. 9:30 рано, в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Службу Божу й похоронні Богослуження відслужили — о. Я. Федик, парох з Картерету і о. Д. Библів, парох з Нюарку.

Щиру подяку складаємо на цім місці вищезгаданим Всч. Отцям.

Дякуємо за хор товаришам дириґентам: п. С. Грабарові з Перт Амбою, п. М. Добошові, п. О. Рейнаровичеві, п. М. Лозинському й п. С. Савицькому з Нюарку, як також хорові з Байону.

Висловлюємо щиру подяку Рідні, Приятелям та всім Тим, що зложили пожертви на Служби Божі за спокій душі Покійного та за вінки при домовині, як також за слова співчуття в нашому горю.

На кладовищі Еверґрін заспівали в послідне „Вічная Пам'ять", а по молитві товариші по зброї попрощали триразовою сальвою.

Спи, Наш Найдорожчий, вічним сном, хоч не на Рідній Землі, але зате на вільній землі Вашинґтона.

Дружина — МАРІЯ
Донька — НАТАЛКА
і зять — ІВАН КІНДЗЕРСЬКИЙ
Донька — ЮДІТА
Сини — ТЕОДОСІЙ, АНДРІЙ і ЄВГЕНІЙ
Внуки — ІВАН, РОБЕРТ, ТЕОДОСІЙ, ВАСИЛЬ, АНДРІЙ, МИХАЙЛО, МАРІЯ і ЄВГЕНІЙ.
Сестра — ОЛЬГА в Старому краю
Брат — Теодосій КАСЬКІВ, Нюарк, Н. Дж.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Арґентині

СЕСІЯ ГОЛ. РАДИ УЦР В БУЕНОС АЙРЕСІ

Сесія Головної Ради Української Центральної Репрезентації в Арґентині відбулася 27 квітня в приміщенні Українського Клюбу в Буенос Айресі. Заслухавши звітів голови УЦР, проф. Є. Онацького, і секретаря М. Рубінця, Головна Рада визнала, що Управа УЦР мала поважні успіхи на полі зовнішньої діяльности перед чужинецькими чинниками (праця серед організацій Поневолених Націй, участь в Підготовній Конференції Світового Антикомуністичного Конґресу в Мехіко, протестна акція в справі знеславлення пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри і т. ін.), але натомість зазнала ослаблення на внутрішньому форумі через відхід Братства Св. Покрови УАПЦ, Леґіону ім. Симона Петлюри до ДОБРУС-у, членство яких створило Т-во Сприяння УНРаді з місячним органом - газетою „Радою". Головна Рада УЦР доручила Управі УЦР і далі дотримуватися такої лінії, щоб уникнути непотрібної й шкідливої боротьби на внутрішньому форумі української національної спільноти. Цієї ж лінії дотримувалися, — і дотримуватимуться „Наш Клич" та „Українське Слово", що цілковито підтримують УЦР і ігнорують полемічні випади „Ради". Головна Рада УЦР вирішила також усунути з поста фінансового референта УЦР мґра А. Веселого за виявлену ним, протягом майже року, повну бездіяльність. Вона доручила підшукати більш відповідального кандидата на цей важливий пост.

Сесія Головної Ради УЦР пройшла в дуже приємній атмосфері ділової співпраці. Дискусії відбувалися на високому рівні без жадних загострень. Головував д-р В. Іваницький, заступник голови УЦР.

ДРУГА КНИЖКА УКРАЇНСЬКОЇ МАЛОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ПРОФ. Є. ОНАЦЬКОГО,

що її видає Адміністратура УАПЦ в Арґентині, вже вийшла з друку і розсилається передплатникам. Вона мала вийти з друку ще в лютому, але запізнилася з вини друкарні. Обіймає вона літери В, Г і Ґ і має 180 сторінок великого формату, — себто на 60 стор. більше, ніж попередня книжка. В передплаті вона коштувала тільки один доляр, але в продажу її ціна — 2 дол.

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ В БУЕНОС АЙРЕСІ „ЧЕМПІОН"

— власности п. О. Кузьмовича, придбала нове гарне власне приміщення, до якого перейшла 1-го травня. До моменту цього переходу, що мав відбутися в лютому ц. р., пересунено літні вакації друкарні, що мають цього року бути тритижневими. Протягом цього часу не виходитимуть українські тижневики, що друкуються в тій друкарні — „Наш Клич" і „Українське Слово".

НАРАДА ПРЕДСТАВНИКІВ ЦЕНТРАЛІ І ФІЛІЙ Т-ВА „ПРОСВІТА"

відбулася 19-го квітня. Після жвавих дискусій вирішено для посилення культурно-освітньої діяльности заанґажувати платного працівника, фахівця культурно-освітньої справи. Також звернено увагу на потребу поліпшити фінансовий стан „Українського Слова", органу „Просвіти", що, через невистачальну кількість передплатників, має постійний великий дефіцит, який дійшов до 25,000 боргу друкарні. Цей борг вирішено негайно вирівняти шляхом збірки між заможнішими просвітянами, — що й було виконано. Вирішено повести — для остаточного оздоровлення фінансового стану органу „Просвіти" — енергійну кампанію для збільшення числа передплатників. Кожен член „Просвіти" — постановлено — повинен передплачувати „Українське Слово".

В Австралії

УКРАЇНСЬКІ НЕДІЛЬНІ ШКОЛИ В НОВІЙ ПІВДЕННІЙ ВАЛІЇ

На терені Нової Південної Валії існує 19 шкіл, до яких ходило в 1957 р. 560 дітей, а 22 учителі вело навчання. Здебільша школи мають по 4 народні кляси, кілька лише є (такі, що постали недавно), що мають по дві, або 3 кляси. Одна школа має 7 кляс. Пересічна кількість годин навчання — 142 річно. Основні предмети навчання: релігія, українська мова і література, історія і географія, спів і рисунки, крім того предмети народного мистецтва, такі як народні танки, пісні, вишивки.

В грудні 1957 р. всі школи закінчили шкільний рік святочно, з роздачею свідоцтв і нагород кращим учням та шкільнимиописами в присутності батьків та представників громадянства. Деякі школи влаштовують теж дитячі імпрези, такі як свято Миколая, Свято Матері, Шевченківсвьке і Листопадове Свято та ін.

Такий стан існує тепер, коли ще живе й працює покоління педагогів, які закінчили в краю студії і працювали там на становищі вчителів. Що далі? Хто працюватиме над сотками українських дітей, які приходять з кожним шкільним роком до своєї рідної школи? Потреба вишколу молодих учительських сил є така наглядна, що її не треба доказувати.

Рух в роздрібному продажу збільшився на 4 відсотки

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що рух в роздрібному продажу в квітні цього року збільшився на 5 відсотків в порівнянні з березнем цього року і був тільки на один відсоток менший в порівнянні з квітнем 1957 року. І так продаж особових авт в квітні збільшився на 4 відсотки в порівнянні з березнем, крамниці з горілками й винами виказують збільшення на 7 відсотків, харчі є на один відсоток вижче в порівнянні з березнем ц. р., але на 7 відсотків вище в порівнянні з тим самим часом 1957 року. Щодо продажу спортових товарів і роверів, то в квітні цього року видно поправу аж на 21 відсоток в порівнянні з березнем цього року. Та найбільше поліпшення в квітні ц. р. видко в продажі дерева та інших будівельних матеріялів, бо аж на 28 відсотків в порівнянні з березнем 1958. р.

„Ніхто в нас не вчить про об'єднання шкіл" — заявляє през. Луїзіянського університету

Бейтон Руж, Луїзіяна. — Президент Луїзіянського університету Трой Г. Міддлетон зізнавав на комісії, визначеній стейтовою леґіслятурою, і заявив „що жадний член із професорської колеґії цього університету не навчає своїх учнів про об'єднання шкіл". Він сказав, що „нічого не знає про навчання і про філософію в ним очолюванім університеті, яка мала б змінити спосіб нашого життя". Під час цих зізнань в залі переслухань було повно громадян, які гаряче оплескували зізнання Міддлетана. Стейтова Палата Репрезентантів саме тепер розглядає законопроєкт про об'єднання шкіл, яке повинно б відбутися згідно з рішенням Найвищого Суду ЗДА. Після цих переслухань, Стейтова Палата Репрезентантів дала повновласть губернаторові закрити публічні школи, які мусіли б бути інтеґровані (об'єднані). Цей законопроєкт має ще затвердити Сенат.

Перешкоди лету на Місяць

Вашингтон. — Представник департаменту оборони повідомив американське громадянство про те, що є багато перешкод в леті на Місяць. Ця заява складена у зв'язку з передбаченням генерала Андерсона, який два дні тому заявив, що вже в серпні ц. р. летунство вишле свою першу керовану ракету на Місяць. Також представник Білого Дому вже давніше заявляв, що не хоче спекулювати, коли вдасться випустити ракету на Місяць. Совєтські нуковці й політики вповні мовчать про лети на Місяць, хоч вільний світ недавно довідався, що СССР старається вже від 1953 року про те, щоб дістатися на природного сателіта Землі. Совєтські науковці робили вже численні спроби в цій справі, хоч про них, своїм звичаєм, нікого не повідомляли, ані не повідомляють. Випущена ракета в напрямі на Місяць може мати такі „приго-ди": 1) Вона може поминути Місяць, але попасти в сферу притягання Місяця і кружляти в орбітах Місяця і Землі, творячи лінію 8. 2.) Ракета може поминути Місяць і кружляти довкола Землі. Ця ракета могла б фотографувати той бік Місяця, що є дальше від Землі. 3.) Ракета може пролетіти попри Місяць і видістатися поза сферу притягання Землі. Тоді вона могла б попасти в орбіту якоїсь іншої плянети, або й самого Сонця.

11-річна Люба Голод з успіхом концертувала в Королівській консерваторії

Торонто, Канада. — („Вільне Слово") — 5 червня влаштувала Королівська Музична Консерваторія в Торонті окремий фортепіяновий речиталь з повною концертовою програмою для незвичайно талановитої, своєї молоденької учениці, 11-літньої українки Люби Голод. Численно зібрана українська і чужинецька публіка подивляла високо, як на вік піяністки, розвинену техніку гри, музичну пам'ять (цілу програму Люба грала напам'ять), і подекуди зовсім уже зріле намагання інтерпретації виконуваних творів. Найкраще був виконаний етюд Ґріґа „Мала пташина", Барвінського „Колисанка" і „Український танок" Безкоровайного. Концерт Д-моль Моцарта на два фортепіяни був ефектовним завершенням речиталю, який на всій публіці залишив дуже приємне враження і подав великі надії на мистецьке майбутнє нашої молодої піяністки, донечки відомої в Торонті вчительки гри на фортепіяні п-ні Софії Голод.

● Аж тепер появився індекс до щоденника „Ню Йорк Таймс" за 1957 рік. Він має 1,063 сторінки друку та близько 500,000 позицій показника. Під заголовком „Юнайтед Стейтс" вміщений матеріял на 41 сторінці. Вісті з СССР вміщені на 8 сторінках.

● Цьогорічна холодна весна 11-го червня „забулася" і дала Ню Йоркові рекордовий гарячий день для цієї пори, бо термометер підскочив був на 80,1 ступнів в 4-ій годині по полудні.

Тіто закидає Ком. Китаєві змагання до світової війни

Беоґрад. — Юґославський маршал Тіто закинув одверто комуністичному Китаєві, що той розраховує на нову світову війну, щоб тоді, використавши загальну хуртовину, заволодіти всією Азією. Політичною філософією Мао Тсе-тунґа є — казав Тіто — такий рахунок, що коли китайців є тепер 600 мільйонів, то коли навіть 300 мільйонів згине у війні, то все ж ще дальших 300 залишиться. Тіто протиставився такій калькуляції, як небезпечній омані, бо — мовляв — „з нової війни ніхто не вийде живим", а „соціялізму не можна впроваджувати шляхом війни.". Тіто оскаржив Мао Тсе-тунґа, як головного винуватця, що спричинив таке загострення резолюції на минулорічному листопадовому комуністичному з'їзді в Москві, що юґославська делеґація мусіла відмовитись від підписання її. Це й стало головною причиною атак Москви і Пейпінґу проти Юґославії. Тіто твердив, що партійно-політична плятформа Юґославії не була причиною для атакування Юґославії большевиками і китайськими комуністами, а тільки зачіпкою для тих атак. Він назвав „образою всього юґославського народу" вислів Хрущова, що Юґославія є „троянським конем" для „соціялістичного табору". Тіто боронив свою співпрацю з З'єдиненими Державами, пригадавши, що ЗДА помагали Совєтам харчами під час голоду в 20-х р.р. і що тепер також Совєти звернулися до ЗДА за господарськими кредитами. „Американська мука так само добра, як совєтська — казав Тіто —, тільки між ними така різниця, що ми дістаємо американську, а не дістаємо совєтської". Тіто виголосив велику промову на вічі вуглекопів в Лабіні на півострові Істрії в минулу неділю 15 червня ц.р.

СЛОВНИК КАНАДІЙСЬКОЇ МОВИ

Едмонтон, Канада. — Канадійське лінґвістичне товариство повідомляє, що за два-три роки буде скінчений Словник канадійської мови, який буде першим правдивим словником „канадійської англійської мови". Досі вже зібрано 25,000 „канадійських слів", і цей список дуже швидко зростає, бо над ним працюють вчені з цілої Канади.

● Велику протикомуністичну маніфестацію з приводу трагічного 25-річчя масового голоду в Україні влаштовують в неділю, дня 29 червня о год. 12-ій в полудне українські організації Монтреалу й околиць під проводом Комітету Українців Канади: Маніфестація відбудеться в Ляфонтен Парк поблизу Пато Гол. Після маніфестаційного зібрання відбудеться організований похід до Домініон Сквер, де буде коротке протестаційне віче.

Посмертні Згадки

МИХАЙЛО ХОПТОВИЙ, член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 73 УНСоюзу в Нортон, Масс., помер 29-го травня 1958 р., на 63-му році життя. Покійний полишив у смутку дружину Юлію та 4-ох дорослих дітей. Похоронено його на St. Stephen Cemetery в Dogeville, Mass. — В. Й. П!

Д. Василик, секр.

МИХАЇЛ БІНДАС, довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, 107 Відд. УНСоюзу в Геммонд, Індіяна, упокоївся в Бозі, 19-го травня 1958 р., на 71-му році життя. Покійний народився в селі Угерці, пов. Ліско, Зах. Україна. Похорон відбувся 22-го травня 1958 р., до української православної церкви св. Михаїла, а опісля на Elmwood Cemetery. — В. Й. П!

І. Матейчук, секр.

ТАРЗАН, ч. 4076. Справедлива оцінка.

— Я прошу вибачення за ворожість, — гуторив Томас Кейсі, коли вони йшли вниз стежкою. — Але мої тубільці — приятелі є ізоляціоністами... вони тільки бажали відогнати вдізливців...

— Перепрошую, — перервав Тарзан, — чи ви добре знаєте свого небожа?

— О, напевно... трохи похмурий, а поза тим все в порядку, — посміхався Том Кейсі. — На всякий випадок, я мушу бути терпимим у відношенні з моїм наслідником.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Б-во св. І. Хрестителя, Від. 270, подає до відома, що Збори відбудуться в третій четвер по першім, 19-го червня 1958 р., о год. 7:30 веч., в домівці УНДому — 433 Hoboken вул. Просимо всіх членів прибути — вирівняти залеглі вкладки та вислухати звіт нашого делеґата, п. М. Барана, з Конвенції УНСоюзу. — Т. Гіль, М. Баран, С. Островський.

